

Г. Б. б
286

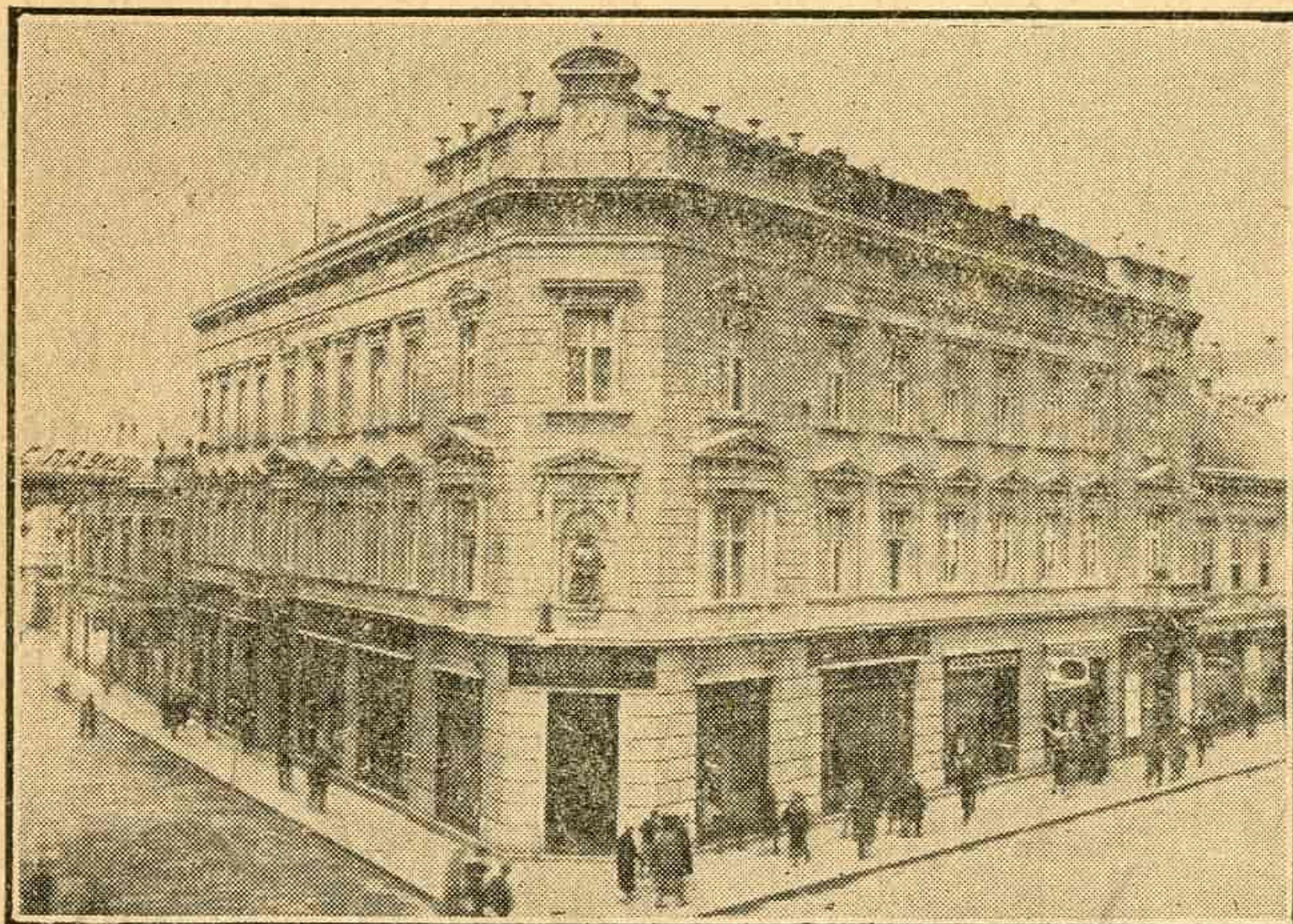
НАЈВИШОМ ЗАШТИТОМ Њ. В. КРАЉА АЛЕКСАНДРА I

ГОДИШЊИЦА

СРПСКОГ НАРОДНОГ ИНВАЛИДСКОГ ФОНДА
СВЕТИ ЂОРЂЕ
У БЕОГРАДУ

КЊИГА ОСМА

УРЕЂУЈЕ
ЈОВ. АЛЕКСИЈЕВИЋ
ГЛАВНИ СЕКРЕТАР ФОНДОВ

ДОМ ФОНДОВ — ДАР ПОК. НИКОЛЕ СПАСИЋА
1913

УГАО УЛИЦЕ КНЕЗА МИХАИЛА 37 И ВУКА КАРАЦИЋА 12
ТЕЛЕФОН 2661

БЕОГРАД

Штампарија М. Карића, Краља Петра 74
1928

ПРИЛОЖНИЦИ

У приложнике Српског Народног Инвалидског Фонда Свети Ђорђе

Броје се:

Чланови велики добротвори, добротвори, утемељачи и редовни.

Велики добротвор је лице (или установа) које Фонду од једампут положи најмање педесет хиљада динара.

Добротвор је лице (или установа) које Фонду од једампут положи најмање пет хиљада динара.

Утемељач је лице (или установа) које Фонду од једампут положи најмање једну хиљаду динара.

Редован члан је лице (или установа) које Фонду полаже сто или и више динара; а ако улози таквог члана достигну своту од хиљаду динара, постаје утемељач Фондов.

Т. Е. 6

286

110 = 207 810060 УНИВ. БИБЛИОТЕКА

И. Бр. 45796

НАЈВИШОМ ЗАШТИТОМ Њ. В. КРАЉА АЛЕКСАНДРА I

ГОДИШЊИЦА

СРПСКОГ НАРОДНОГ ИНВАЛИДСКОГ ФОНДА
СВЕТИ БОРБЕ
У БЕОГРАДУ

КЊИГА ОСМА

УРЕЂУЈЕ

ЈОВ. АЛЕКСИЈЕВИЋ
ГЛАВНИ СЕКРЕТАР ФОНДОВ

ДОМ ФОНДОВ — ДАР ПОК. НИКОЛЕ СПАСИЋА
1913

УГАО УЛИЦЕ КНЕЗА МИХАИЛА 37 И ВУКА КАРАЦИЋА 12
ТЕЛЕФОН 26-61

БЕОГРАД

Штампарија М. Карића, Краља Петра 74

1928

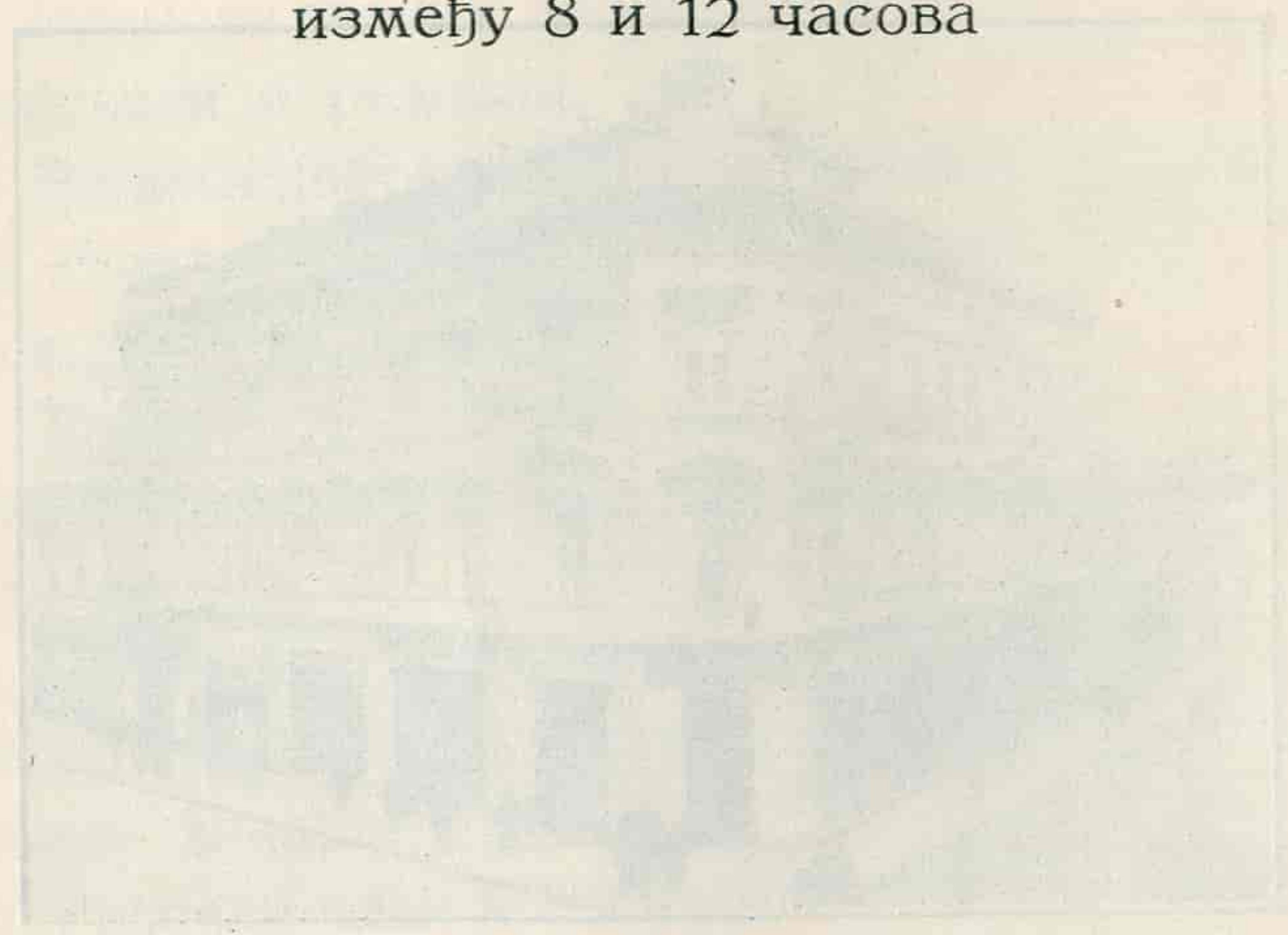
ТОД НАЗНАЧЕЊА

ОПШТИ С А П Р И В А Т Н И М Л И Ц И М А С В А К О Г А Р А Д Н О Г А Д А Н А

ИЗМЕЂУ 8 И 12 ЧАСОВА

УПРАВА ФОНДА

Општи са приватним лицима свакога раднога дана
између 8 и 12 часова

УПРАВА ФОНДА - ДАР ЈОК НИКОЛЕ СПАСИЈА

ТАД СЕЛ ДИРЕКТОРА И. В. ВАРВА АНГЕЛСКИ

ПОДНАСНИК

Директор И. В. Варва Ангелски

С А Д Р Ж А Ј

Стр.

- 5 Портре † Њ. В. Краља Петра
 - 7 Портре Њ. В. Краља Александра I
 - 9 Телеграми: Њ. В. Краља Александра I и са Фондова Збора
 - 11 Извештај о годишњим радовима у Фонду
 - 23 Портре Г-ђе Наке Николе Спасића
 - 25 Записник годишњег Збора о Ђурђеву дне 1927.
 - 34 Записник Главног Одбора од 13. новембра 1927.
 - 37 Записник Свечане седнице Главног Одбора од 10. фебруара 1928.
 - 41 Портре † Марка Стојановића
 - 43 Реч Г. Др. Фрања Јежа, адвоката, о инвалидима
 - 51 Портре † Андре Ђорђевића
 - 53 Помен изгинулим н умрлим вел. добротворима и члановима Фондовим
 - 59 Портре † Сретена Ј. Стојковића
 - 61 Реч гл. секретара Фонда о пок. Сретену Ј. Стојковићу
 - 67 Опроштај једне следе питомице на погребу Сретена Ј. Стојковића
 - 70/71 Рачунско стање Фондово
 - 73 Приложници Фондови
-

С А Д Р Ж А Н И Е

От	5
Портреты: 1. М. В. Ломоносов	5
Портреты: 2. М. В. Ломоносов	7
Портреты: 3. М. В. Ломоносов	9
Портреты: 4. М. В. Ломоносов	11
Портреты: 5. М. В. Ломоносов	13
Портреты: 6. М. В. Ломоносов	15
Портреты: 7. М. В. Ломоносов	17
Портреты: 8. М. В. Ломоносов	19
Портреты: 9. М. В. Ломоносов	21
Портреты: 10. М. В. Ломоносов	23
Портреты: 11. М. В. Ломоносов	25
Портреты: 12. М. В. Ломоносов	27
Портреты: 13. М. В. Ломоносов	29
Портреты: 14. М. В. Ломоносов	31
Портреты: 15. М. В. Ломоносов	33
Портреты: 16. М. В. Ломоносов	35
Портреты: 17. М. В. Ломоносов	37
Портреты: 18. М. В. Ломоносов	39
Портреты: 19. М. В. Ломоносов	41
Портреты: 20. М. В. Ломоносов	43
Портреты: 21. М. В. Ломоносов	45
Портреты: 22. М. В. Ломоносов	47
Портреты: 23. М. В. Ломоносов	49
Портреты: 24. М. В. Ломоносов	51
Портреты: 25. М. В. Ломоносов	53
Портреты: 26. М. В. Ломоносов	55
Портреты: 27. М. В. Ломоносов	57
Портреты: 28. М. В. Ломоносов	59
Портреты: 29. М. В. Ломоносов	61
Портреты: 30. М. В. Ломоносов	63
Портреты: 31. М. В. Ломоносов	65
Портреты: 32. М. В. Ломоносов	67
Портреты: 33. М. В. Ломоносов	69
Портреты: 34. М. В. Ломоносов	71
Портреты: 35. М. В. Ломоносов	73

† **Н. В. КРАЉ ПЕТАР ОСЛОБОДИЛАЦ**
ВЕЛИКИ ДОБРОТВОР ФОНДОВ

Њ. В. КРАЉ АЛЕКСАНДАР I
ВЕЛИКИ ДОБРОТВОР, ВИСОКИ ЗАШТИТНИК ФОНДОВ

Т Е Л Е Г Р А М И:

Њ. В. Краља Александра I

Примивши са задовољством шопле поздраве послаше са Збора Српског Народног Инвалидског Фонда Свети Ђорђе у Београду, Њ. В. Краљ благоволео је наредити да се учесницима Збора изјави срдачна захвалности.

9. маја 1927.

Министар Двора

Београд

Драг. Јанковић, с. р.

Са Фондова Збора:

Српски Народни Инвалидски Фонд Свети Ђорђе, са свога Годишњега Збора, упућује у великој оданости своме највишем Заштитнику свесрдан поздрав са непоколебљивом вером да ће наши ратни инвалиди бити и даље предмет милосшивог и благонаклоног старанја Његовог.

6. маја 1927.

Председник Фонда

Београд

Ђорђе Вајферт, с. р.

ИЗВЕШТАЈ

СРПСКОГ НАРОДНОГ ИНВАЛИДСКОГ ФОНДА СВЕТИ БОРЉЕ

О својим радовима од 9. априла 1927.
до 30. априла 1928. год.

Поднесен V Годишњем Збору на Ђурђевдан 1928. год.

Предходна реч

Под највишом заштитом Њ. В. Краља Александра I основан је наш Фонд још о Аранђелову дне 1913.; али је стварно почео да ради тек од 1. јануара 1924. године.

До овога времена Фонд је сву своју пажњу обратио био на припремање земљишта и прибирање грађе за своје радове. Он је у ствари заснован на подлози добровољних прилога и завештања. А за прикупљање прилога требало је располагасти са доста времена и посветити много рада.

Притом је дошао рат који је осниваче Фонда и његов првобитни Главни Одбор потпуно омео у раду. Ово стање остало је неизмењено све до свршетка рата. Сем тога кобни је удес у 1923. години покосио драгоцени живот пок. Марка Стојановића који је и као оснивач и као главни радник Фондов био душа целог покрета. Нека му је слава.

Тек после његове смрти приступљено је детаљном извршивању Фондових задатака у смислу Основних Правила, као и на подлози прикупљених прилога и других прихода.

Од тога времена, па све до свршетка 1926. и једног дела 1927. године, изнесени су први Фондови успеси у његовим штампаним издањима, која су у своје време разаслата члановима Фонда.

Општи део

Фондов циљ

Фондовим Основним Правилима, Управним Годишњии Извештајима и Одборовим редовним пословима обележен је највидније задатак Фондов. Он је у главном посвећен потпомагању ратних инвалида, њихових сиромашних удовица и незбринуте ратничке сирочади.

Заслуге наших ратника за народ и државу толико су велике и тако драгоцене, да им се не могу ни народ ни држава одужити довољно. Али Фонд, колико допуштају његова средства, настојава да им тај дуг одужује на свој начин.

Преливајући духовно познате и непознате гробове оних, који су гинули на поључасти и у одбрани своје родне грудне, Фонд се труди да и стварно испуњава велики завет својих Оснивача наспрам оних, који те гробове оплакују.

Можда је наш народ једини у свету, у

чијој су историској судбини хероизам и пожртвовање одиграли најтрагичнију улогу. Нема жива човека међу нама, коме нису познати надчовечански подвизи бораца наших.

Посматрајући бедан живот ратничких породица Фонд је своју првобитну пажњу поклањао удовицама и незбринутој деци. Удовице је помагао новчано, а децу оделом и обућом. Ону пак децу, која уче школу, помаже новчано за све време школовања. Сву ову помоћ чини Фонд из прихода, створених прилозима и завештањима добрих и племенитих људи.

Ови прилози и ова завештања, још од почетка, били су задовољавајући. Па и данас врела овога одзива не пресушују. Вазда је још племенитих бића која својим драговољним прилозима притичу Фонду у помоћ.

Фондова помоћ удовицама

Од момента, кад је Фонд почео редовно да ради, он им указује стално новчану потпору. Споразумно са Средишним Одбором У. Р. И. чини он то обично о Ускрсу и Божићу. Свакога овога празника Фонд ставља поменутом Одбору по 50 хиљада динара на расположење уз молбу да их сразмерно расподели на најпотребитије и децом најоптерећеније инвалидске удовице, имајући притом у виду све политичке области у Србији и Јужној Србији. До сада је издато на овај циљ 450 хиљада динара.

Помоћ у оделу и обући

И ову помоћ чини Фонд у споразуму са Средишним Одбором. И њу обично чини пред Ускршње и Божићње Празнике. Том приликом Фонд редовно одене и обује 600 мушке и женске ратничке сирочади бригући да се ова расподела изврши што правичније. На овај циљ Фонд је до сада утрошио 1,460.000 дин.

Помоћ на школовање

Пред почетак сваке школске године бира Фонд, конкурсом, за своје питомце ону ратничку децу, која уче средње или друге стручне школе, и имају врло добре оцене.

У овом случају Фонд им издаје по хиљаду динара месечно за време школовања. Ово чини преко Школских Управа које су веома предусретљиве и које нам, уосталом, на свршетку свакога школскога тромесечја, шиљу оверене школске оцене изабраних питомаца, ради контролисања њихова владања и успеха у школи.

Кад питомци сврше школу и евентуално одслуже свој рок у војсци, Фонд се стара да добију службу у Јужној Србији. Тога ради они потписују обавезу: да ће служити у областима Јужне Србије бар двапут онолико времена, колико буду Фондови питомци.

Данас имамо на списку 21 питомца-ицу. Они су у Учитељским Школама и то: 5 у Јагодини, 2 у Алексинцу, 3 у Скопљу, 1 у Ужицу, 1 у Сарајеву, 1 у Београду, 4 у бео-

градском Дому Ученица, 2 у београдској Вишој Женској Занатској Школи и 2 у Паризу.

Последња двојица су капетани-инвалиди. Они су примљени по предлогу Средишног Одбора у циљу довршења својих студија. Један је професор средњих школа, а други је свршени скулптор београдске Уметничке Школе.

Међутим раније су свршили Учитељску Школу 9 Фондових питомаца који су, према обавези, на служби у Јужној Србији. Једна свршена и одлична ученица умрла је. А деветорици питомаца-ица, ван наведенога броја, одузета је стипендија због слабога успеха у школи. Остављан им је рок од 3—6 месеца са најозбиљнијом препоруком да поправе своје слабе оцене; предочаване су им штетне последице по њих, ако то не учине — али без успеха. До сада је утрошено на стипендије 907.200 динара.

Помоћ слепим инвалидима

Попут помоћи доведе наведене Фонд указује помоћ и слепим инвалидима, преко Управе Дома Слепих у Земуну, такође о Ускрсу и Божићу сваке године. На овај циљ издато је до сада 50 хиљада динара.

Појединачне помоћи

На Фондову помоћ апелује се чешће и појединачно. Услед тога, и у немогућности проверавања тачности ових потраживања, Фонд их је решавао у споразуму са Сре-

дишним Одбором У. Р. И. Поред тога, а да би се уштедело у времену, Фонд је овластио био исти Одбор да и сам, према стеченом уверењу, непосредно указује помоћ појединцима у име Фонда. На тај циљ стављено му је на расположење 10.000 динара.

Сем тога Фонд је набавио 10 хиљада комада дописних карата са сликом свога Дома у циљу распродаје истих у корист инвалида. Ову распродају примио је на себе поменути Одбор ликвидирајући притом Фонду издатак, утрошен око набавке карата, а задржавајући вишак од продаје на своје самостално располагање. Овај вишак може да варира између 10 до 12 хиљада динара.

Једном старом инокосном инвалиду, који тавори своје последње дане у Врњцима и живи од милости добрих људи, а чији су синови изгинули у рату, Фонд је преко Средишног Одбора послао 1 хиљаду динара.

Једној пукој инвалидској сиротици подарио је Фонд преко истога Одбора 500 динара, ради лечења.

Двема најодличнијим ученицама (ратничка сирочад) Женске Занатске Школе у Врањској Бањи набавио је Фонд, према предлогу Школске Управе, две шиваће машине као своју награду за исте, и на то утрошио 6.400 динара.

Фонд је претплатио 10 примерака новог часописа „Глас Недужних“ под погодбом, да се дају Заводу за глувонему и слепу децу у Београду и другим установама, према нахођењу Редакције. На ово је издато 500 динара.

Једној убогој инвалиткињи, чија је кћер, према уверењу лекара, веома тешка болесница, дао је Одбор, по мишљењу Средишног Одбора, 3000 динара, ради одласка у један планински Санаторијум на лечење.

Резимирајући сву дојакошњу новчану потпору од почетка 1924. па до 30. априла 1928. године добијамо овај преглед:

Помоћ удовицама	дин.	450.000.—
Помоћ у оделу и обући	»	1,460.000.—
Помоћ на школовање	»	907.200.—
Помоћ слепим инвалидима	»	50.000.—
Појединачне помоћи	»	21.400.—
Помоћи обухваћене ранијим Фондовим извештајима	»	17.071.—
<u>Укупно</u>		дин. 2,905.671.—

Иако је овај издатак, као што се види, сбилат, при свем том није довољан за велики циљ који предвиђају Фондова Основна Правила. Но када се зна да ће се добри људи, мимо дојакошњи одзив, још више и чешће одазивати својим уписима у чланство или добровољним прилозима, завештањима и другим поклонима Фонду, могу унапредак сличне помоћи бивати и веће. Међутим, у будућу обилату потпору дарожљивих руку ми не бисмо имали разлога да посумњамо већ ни стога, што је она и до сада долазила спонтано, вазда из сопствених побуда и осећања дужности, а никада на Фондово неко апеловање или нарочито тражење.

Фондови извори

У извршивању својих хуманих задатака Фонд располаже са следећим изворима:

Приход од закупа локала и станова у свом Дому, који му је подарио пок. Никола Спасић велики добротвор и бив. београдски трговац. То се уосталом види опширније из рачунскога прегледа Фондова.

Приход од интереса Фондових хартија од вредности, о чему је такође реч у поманутом рачунском прегледу.

Приход од чланских улога: великих добротвора, добротвора, утемељача и редовних чланова.

Приходи од завештања. —

Од укупнога броја чланова Фонд има:

10 великих добротвора са прилозима од 50 хиљада динара па на више;

37 добротвора са прилозима од 3 хиљаде до 50 хиљада динара;

133 утемељача са прилозима од 500 до 3000 динара; и

482 редовна члана са прилозима од 100 до 500 динара.

Сем тога постоји један исвесан број приложника и са мањим свотама, о којима има тачан преглед у Фондовој VI Годишњици.

Међу великим добротворима Фондовим на првом су месту:

Њ. В. блаженопочивши Краљ Петар са прилогом од дин. зл. 50.000

Њ. В. Краљ Александар са прилогом
од дин. зл. 50.000

Пок. Никола Спасић бив. трговац са
поклоном Дома.

Управа Борских Рудника са прилогом
од дин. зл. 243.000

Г-ђа и Г. Ђорђе Вајферт са прилогом
од дин. зл. 56.500

Пок. Стана Ф. Богојевића, са завешта-
њем од дин. ср. 100.000

Пок. Ангелина Б. Срећковића, са заве-
штањем од дин. ср. 96.000

Главни Одбор за потпомагање војних
обавезника са прилогом од дин. ср. 50.000

Од појединих Првостепених Судова при-
миће се, према масеним распоредним реше-
њима, још 14.600, динара, кад решења по-
стану извршна. А у току времена, обухва-
ћеног овим извештајем, примљено је од по-
јединих лица прилога укупно 86.063.50 ди-
нара. Њихова имена налазе се у VIII Фондо-
вој Годишњици.

Нека је хвала свима приложницима и
завештаваоцима на добровољној новчаној
потпори. Нека им је топла и вечна хвала
од свих нас, као и од оних, којима је та
потпора у ствари и намењена. А покојни-
цима, за чије се душе подносе ове пот-
поре, измолиће наша ратничка чељад сво-
јим непресушним сузама милост у Господа
Бога да им подари рајско насеље на небесима.
Слава им.

Зборови и Одбори

Редован Збор Фондов, као сваке тако и прошле године, одржан је о Ђурђеву дне. Записник о раду на њему штампан је у Го-дишњици VIII.

Фонд је одржао и један Ванредан Збор свој. На њему су донесене измене и допуне у Фондовим Основним Правилима. Ова Пра-вила, записник и предлог, из којег се виде побуде за измене и допуне, штампана су у VII књизи Фондовој.

Главни Одбор имао је два састанка, од којих је један био свечан. Зла коб покосила је драгоцени живот пок. Сретена Ј. Стој-ковића, једнога од оснивача и уједно пот-председника Фонда.

Овај свечан састанак био је посвећен пок. Сретену у знак дубоког поштовања и вечне успомене на њега. Реч, изговорена том приликом, штампана је у Годишњици VIII. У истој години изгубили смо и Михаила Д. Пе-ровића члана Главног Одбора. Нека је обо-јици вечан помен међу нама. —

Извршни Одбор одржао је 12 седница преко године. Сви његови главнији радови приказани су у овом Извештају.

Покушај за рад по Областима

Да би обим својих благотворних зада-така проширио и на поједине политичке области у земљи, Фонд је у том циљу упутио своје представке Патријаршији и Министар-

ству Просвете, а наимае: да се Свештенству и Учитељству прератне и Јужне Србије стави на срце оснивање Фондових Пододбора и постављање Повереника, а обоје на подлози одобрених Правила за то. Фонду је одговорено са обадве стране да су у том смислу издата потребна наређења.

До сада имамо одзива само од Просветнога Одељења у Ваљеву и једнога учитеља у Такову. Али се има разлога веровати да ће то учинити и остали, како би Фонд и на овај начин увећао изворе за помоћ оних, који су гинули или се рањавали за слободу Отаџбине и свога рода од три имена, а једног племена. —

Завршна реч

Завршујући овај извештај и молећи поштовани Збор да га усвоји, не пропуштамо поменути још и то: да од данас, обзиром на донесене измене и допуне у Фондовим Основним Правилима, престају даље функције свима садашњим члановима Главног и Извршног Одбора. Данас треба да се изврши избор нових чланова и то: петнаест за Управни и пет за Надзорни Одбор. А дојакосњим члановима нека је допуштено захвалити се свима добротворима, утемељачима и редовним члановима Фондовим на поклоњеном поверењу са жељом да новоизабрани Одбори постигну много већи успех у раду који их чека.

Потхват је кренуо одређеном и срећном линијом. Њом ће, то је извесно, грести и чланови новог Одбора. А тиме ће Фонд да постигне веће, од Бога благословене и за наше ратничке породице благодатне плодове.

Потпредседник Председник Фонда
Ђенерал Мих. Рашић с. р. **Ђорђе Вајферт** с. р.

Гл. Секретар Гл. Благајник
Јов. Алексијевић, с. р. **Пера Шрепловић**, с. р.

II Благајник

Мих. Ј. Јанковић, с. р.

Чланови Извршног Одбора

Нака Н. Спасић, с. р. **Божидар Недић**, с. р.
Dr. Драг. К. Протић, с. р. **Марко Вулетић**, с. р.
Милисав Митровић, с. р. **Савко П. Дуканац** с. р.

Г-ђа НАКА НИКОЛЕ СПАСИЋА

ВЕЛИКА ДОБРОТВОРКА ФОНДОВА

тице Ратне Срочаде,

Г-ђина Мила Грујић, од стране Српске

Мајке;

ЗАПИСНИК

ГОДИШЊЕГА ЗБОРА СРПСКОГ НАРОДНОГ ИНВА-
ЛИДСКОГ ФОНДА СВЕТИ ЂОРЂЕ

одржан у Фондовом Дому на Ђурђевдан
1927. године у Београду

Присутни су били :

Његова Светост Патриарх Господин Ди-
митрије, као почасни и доживотни Председ-
ник Фонда.

Г. Милош Михаиловић дивизиски ђене-
рал, као изасланик Г. Министра Војске и
Морнарице;

Г-ђа Мила Агатоновић и г-ђа Витомира
Симића, од стране Дома Ученица;

Госпођица Катарина Божовић, од стране
Друштва Књагиње Љубице;

Г. г. Живан Живановић и Др. Мих. Поповић,
од стране Друштва за улепшавање Врачара;

Г. Петар Лазаревић, од стране Удружења
Ратних Инвалида;

Г-ђа Јелица Јевђенијевић, од стране Дру-
штва Црвеног Крста;

Г. Веља Рамадановић, од стране Дома
Слепих у Земуну;

Г-ђа Мила П. Лазаревић, од стране Ма-
тице Ратне Сирочади;

Г-ђица Мила Грујић, од стране Српске
Мајке;

Г. Јов. С. Јовановић, од стране Удружења Резервних Официра;

Г. Мих. Ђурић, од стране Трговачке Коморе; и

Г. Влада Петровић, од стране Југословенског Учитељског Удружења.

Председавао је збору Г. Ђорђе Вајферт са благословом Њ. Св. Патриарха који је уступио ту почаст њему

Дневни ред Збора обухватао је ове послове:

1. Свечан помен изгинулим јунацима за ослобођење и уједињење Срба, Хрвата и Словенаца, као и умрлим оснивачима, добротворима, утемељачима и редовним члановима Фонда.

2. Резање Славског Колача у помен Св. Ђорђа као духовног заштитника Фондовога.

3. Читање Годишњег Извештаја о административним и рачунским Фондовим пословима.

4. Говор Др. Фрања Јежа адвоката о нашим инвалидима.

5. Иступање коцком једне трећине чланова из Главног и Извршног Одбора и попуњавање истих избором нових кандидата.

6. Закуска.

Тачно у 10 часова пре подне, пошто су гости и учесници Збора, као и чланови Одбора, заузеле своја места, - Прота београд. Саборне Цркве г. Никола Божић, после водосвећења и извршеног помена, приступио је резању Славског Колача у помен Св. Ђорђа као духовног заштитника Фонда.

На крају помена г. Прота Божић, обраћајући се домаћину Славе, Председнику Фонда Г. Ђорђу Вајферту, поздравио га је овим речима: „Вама, као домаћину, честитам са најлепшим жељама славље Св. Ђорђа. У исто време ја Вам топло благодарим на Вашој превеликој пажњи и заузимљивости што Фонд Св. Ђорђе пружа обилату помоћ нашим ратним инвалидима и њиховој сирочади. Исто тако нека је велика хвала и свима добротворима овога Фонда, и дај Боже да се они свакога дана све више и више множе.“

Председник Г. Ђорђе Вајверт поздравља присутне овим речима:

Пошто је извршен свечан помен и резање Славскога Колача, ја срдечно поздрављам све присутне госте и изасланике добродошлицом. — Хвала Вам што сте одали достојну пошту онима који данас нису међу нама, као и онима који су пролили своју крв и положили своје животе за добро и напредак наше лепе Отаџбине.

Одмах за овим дужност ми је умолити Вас да се опоменемо Фондових умрлих добротвора: Њ. В. Краља Петра, Николе Спасића, Стане Ф. Богојевића и Ангелине Б. Срећковића. Нека им је слава.

Поштоване Госпође и Господо! Ја се надам да ћу погодити жеље свих Вас ако се овом приликом сетимо највишег Заштитника инвалида, а то је наш мили и узвишени Господар Њ. В. Краљ. (Сви присутни устају

одазивајући се громким ускликом: Живео Краљ!).

Ја сам скицирао један поздрав, једну депешу, коју ћу Вам прочитати, и ако је усвојите, да је пошљем. Она гласи:

Његовом Величанству Краљу Александру I.

Српски Народни Инвалидски Фонд Свети Ђорђе са свога годишњег збора, упућује у великој оданости своје највишем Заштитнику свесрдан поздрав са непоколебљивом вером да ће наши ратни инвалиди бити и даље предмет милостивог и благонаклоног старања Његовог.

(Читање овога поздрава присутни су пропратили бурним усклицима: Живео Краљ — Живео Краљевски Дом!).

Дакле овлашћујете ли ме да овако састављени поздрав пошљем Њ. В. Краљу?

(Једногласно одобравање и одзив: Прима се!).

Сада, у смислу чл. 16. наших Правила, потребно је да се изберу 3 члана за прегледаче рачуна; 2 члана за вођење записника; 2 члана за прикупљање и бројење гласова и 2 члана за оверавање зборског записника.

(Гласови: Изволите их Ви кандидовати).

Ја предлажем за прегледаче рачуна:

Г. Дамњана Бранковића, (Прима се).

Г. Јована Јовановића, (Прима се).

Г. Милисава Митровића, (Прима се).

Два члана за вођење записника:

Г. Др. Михаила Поповића, (Прима се).

Г. Савка Дуканца, (Прима се).

Два члана за прикупљање и бројење гласова:

Г. Петра Вучковића, (Прима се).

Г. Буду Раденковића, (Прима се).

Два члана за оверење зборског записника:

Г. Живана Живановића, (Прима се).

Г. Стеву Ловчевића, (Прима се).

Пошто је овим завршена 1. и 2. тачка дневнога реда, прелази се на 3. тачку: Читање Годишњег Извештаја о административним и рачунским Фондовим пословима. —

Председник Г. Вајферт даје реч Главном Секретару.

Главни Секретар Г. Јов. Алексијевић: Уважене Госпође и Госпођице, цењени изасланици појединих Министарстава и осталих Установа, поштовани Зборе,

Чита Извештај (Види Годишњицу Српског Народног Инвалидског Фонда Свети Ђорђе — Књига шеста).

(Приликом читања Извештаја, а при помену имена блаженоупокојених Краља Петра, Николе Спасића, Николе Пашића, Др. Јована Цвијића и других добротвора, присутни су се одазивали усклицима: Слава Му! — Слава им)!

Председник Г. Ђорђе Вајферт: Има ли ко што да примети од Господе на овај Извештај? (Нико се не јавља за реч. — Узвици Прима се). Објављујем да је Извештај примљен.

Председник Удружења Ратних Инвалида
Г. Пера Лазаревић:

Поштована Господо чланови Одбора Фонда Свети Ђорђе. Као Председник Удружења Ратних Инвалида и као њихов представник, ја у име њихово поздрављам Вас и сматрам за своју најдубљу дужност да Вам овом приликом у њихово име изразим своју највећу захвалност.

Извештај, који је овако лепо стилизовао Главни Секретар г. Јован Алексијевић, ни из далека не може да оцрта онај рад у који сте Ви унели Ваше душе и Ваша срца. Ни моја хвала не може да буде онолико изразита, уколико би требала да буде, јер сте ви Вашим радом за ратне инвалиде и њихову сирочад много више учинили. Ја, дакле, ни из далека не могу да кажем оно што би требало да кажем. Али, господо, да сте Ви били у приликама у којима сам био ја, па да тој сиротињи делите ону помоћ коју сте Ви прикупили и поверили мени да је ја делим, — да сте видели ону радост оних малишана кад сам им раздељивао нова одећа која сте им Ви спремили, — да сте имали прилике да видите сузе радоснице баш оне девојчице којој сте поклонили 3.000 динара — чији је отац био имућан београдски грађанин, а коме су деца остала да немају кору хлеба, — да сте, кажем, све то видели, Вама би срце пуцало истовремено и од туге и од радости. — Ја вам још једампут у њихово име изражавам захвалност. Хвала вам!

Председник г. Ђорђе Вајферт: Сада, господо, на место 4 умрла члана Главног Одбора треба, по чл. 9. наших Правила, да бирамо нова 4 члана. (Гласови изволите Ви извршити кандидацију).

На место умрлих чланова Главног Одбора:

- 1) Живојина Димитријевића,
 - 2) Чедомиља Петровића,
 - 3) Милана Андоновића, и
 - 4) Д-р Јована Цвијића,
- слободан сам предложити Вам за чланове Главног Одбора ову господу:

1) Андру Стефановића, професора Универзитета (прима се).

2) Уроша Предића, академског сликара (прима се).

3) Милана Ј. Јовановића, начелника Главне Контроле у пенсији (прима се).

4) Бору Маленића, пуковника у пенсији (прима се).

Сада, господо, по чл. 9. наших Правила имамо коцком да извучемо једну трећину из Главног Одбора, а то је 11 чланова, и да бирамо на њихова места нове чланове.

Молим г. г. бројаче гласова да изволе доћи и да заузму своја места.

(Г. г. Петар Вучковић и Буда Раденковић, изабрани чланови за бројење гласова, приступају извлачењу коцком нових чланова).

Петар Вучковић, чита ова имена:

- 1) Зорка Влајић,
- 2) Др. Михаило Полићевић,
- 3) Милан Вапа,

4) Ђенерал Михаило Рашић,

5) Живан Живановић,

6) Дим. Милисављевић,

7) Антоније Шокорац,

8) Радомир Ђуковић,

9. Јован Алексијевић, и

10) Андра Дим. Динић.

Председник Ђорђе Вајферт: Господо, Ви сте чули имена која су извучена. Ја Вам предлажем да их бирамо поново у Одбор (Прима се).

Сада да идемо даље по нашем дневном реду.

Ја сада претварам седницу Збора у Главни Одбор. На првом месту има да се изабере $\frac{1}{3}$ чланова Извршног Одбора.

На место умрлога Милана Андоновића, ја Вам предлажем Г. Савка Дуканца. (Прима се).

Сад долазе тројица које треба извући коцком.

Г. Петар Вучковић приступа извлачењу коцком тројице чланова Извршнога Одбора, и прочита ова имена:

1) Др. Драгутин Протић

2) Срета Стојковић и

3) Ђенерал Михаило Рашић.

Председник Ђорђе Вајферт: Предлажем да се изаберу иста лица, што Главни Одбор усваја једногласно. Потом, отварајући поново седницу Главнога Збора, Председник даје реч Г. Др. Фрању Јежу, адвокату.

Говор Др. Фрања Јежа налази се особено штампан у Годишњици VIII.

За овим је Председник Фонда са осталим члановима испратио Њ. Св. Патриарха.

Председник Г. Ђорђе Вајферт: Да ли жели још когод од Господе да говори? (Нико се не јавља). Са овим објављујем да је изцрпен дневни ред. Још једампут хвала Вам из свег срца.

Седница је закључена у 11 и по часова.

Председник Фонда

Ђорђе Вајферт с. р.

Гл. Секретар

Јов. Алексијевић с. р.

Оверачи Записника

Живан Живановић с. р.,

Стеван Ловчевић с. р.

ЗАПИСНИК

III СЕДНИЦЕ ГЛАВНОГ ОДБОРА СРПСКОГ НАРОДНОГ
ИНВАЛИДСКОГ ФОНДА СВЕТИ БОРЂЕ

одржане 13. новембра 1927. године у Београду

Присутни су били:

Председник Фонда Г. Ђорђе Вајферт, потпредседник Г. Сретен Ј. Стојковић и чланови: Г-ђе, Г-ђице и ГГ. Андра Стефановић, Антоније Шокорац, Дамњан Бранковић, Димитрије Милисављевић, Драгутин Маслаћ, Др. Драг. К. Протић, Душан Ђ. Миличевић, Ђура Бајаловић, Зорка Влајић, Јанко Шафарик, Јован Викторовић, Лазар Аврамовић, Милан Вапа, Милан Ј. Јовановић, Милисав Митровић, Милка Вуловић, Мирка Грујић, Мих. Ј. Јанковић, Нака Н. Спасића, Наталија Поповић, Пера Шрепловић, Радомир Ђуковић, Савко Дуканац, Стеван Ловчевић, Тоша Мијаиловић, Др. Фердинанд Грамберг, Урош Предић и главни секретар Јован Алексијевић. Извинили су се за недолазак: ГГ. Ђенерал Мих. Рашић, Јован Жујовић и Живан Живановић.

1, Председник, отварајући седницу Главног Одбора, констатује да има довољан број чланова за решавање и уједно саопштава да Њ. С. Патриарх Димитрије као доживотни почасни председник Фонда није

могао доћи на седницу стога што се налази у Петроварадину у циљу освећења ново-саграђене православне цркве.

2, Као при сваком састанку Управног Одбора и Годишњег Збора, тако и овом приликом, председник Фонда, устајући са свога места, сећа се са дужним пиететом умрлих великих добротвора Фондових: Њ. В. Краља Петра и Николе Спасића, нашта сви присутни чланови устају такође са својих места и кличу: Слава великим покојницима.

3, На позив председника објаснио је главни секретар Фонда са неколико речи побуде које су руководиле Извршни Одбор да спреми нацрт о изменама и допунама Основних Правила Фондових и да га поднесе Главном Одбору на одобрење.

Главни Одбор, саслушавши читање нацрта, члан по члан, учинио је ове примедбе, које су усвојене:

Код члана 7, на крају друге алинеје његове, додато је после речи »за коју Одбор нађе«, још и ово: »да према њиховим способностима могу корисно учити«.

Код члана 9, после реченице у првој алинеји: »по истеку сваке године иступа коцком по једна петина« додато је: »из редова првог изабраног Одбора«; а место речи »бира се« дошла је реч: »чини се«.

Код члана 12. после речи: »најмање осам чланова«, долази: »а Надзорни Одбор — кад је присутно најмање три члана.«

У другој алинеји, после речи »На састанке« долазе речи: »Управног Одбора«; а после завршних речи: »дневнога реда« долази додатак: »а на састанке Надзорнога Одбора позива његов председник«.

Код члана 14, на завршетку прве његове алинеје, додата је ова реченица: »према одлуци Управнога Одбора, или на мотивисану представку 25 Фондових чланова.«

4, После усвојенога нацрта, Главни Одбор, на предлог председника, одлучио је: да се на дан 28. новембра т. г. сазове ванредан Збор, ком ће се нацрт поднети на одобрење.

За овим је председник закључио седницу Главнога Одбора и заквалио се присутнима на одзиву.

Председник Фонда

Ђорђе Вајферт с. р.

Главни Секретар

Јов. Алексијевић с. р.

ЗАПИСНИК

СВЕЧАНА СЕДНИЦА ГЛАВНОГА ОДБОРА СРПСКОГ
НАРОДНОГ ИНВАЛИДСКОГ ФОНДА СВЕТИ ЂОРЂЕ

одржане 10. фебруара 1928. године у Београду

Присутни су били:

Председник Фонда Г. Ђорђе Вајферт.
Чланови: Г-ђе и Г. Г. Нака Н. Спасић,
Наталија Поповић, Андра Дим. Динић, Андра
Стефановић, Антоније Ж. Шокорац, Бора
Маленић, Дамњан Бранковић, Димитрије Ми-
лисављевић, Драгослав Милишић, Драгутин
Маслаћ, Живан Живановић, Јанко Шафарик,
Јован Викторовић, Лазар Аврамовић, Милан
Ј. Јовановић, Милисав Митровић, Мих. Ј.
Јанковић, Др. Никола Вулић, Пера Шреп-
ловић, Радомир Ђуковић, Рудолф Пилц,
Савко Дуканац, Стеван Ловчевић, Урош
Предић, и Јов. Алексијевић. Извинили су се
за недолазак: Г. Г. Бож. Недић, Душан Ми-
личевић, Марко Вулетић, и Г-ђа Милка Вуло-
вић. Од гостију били су присутни: Г-ђа Ружа
пок. Срете Стојковића, Г-ђа Даница Јов.
Алексијевића и Г. Богољуб Вучићевић.

1, Председник Главног Одбора отвара
свечану седницу, и поздравља присутне чла-
нове и госте добродошлицом.

2, Према обичају и обавези, а из захвалности и пиетета наспрам Фондових умрлих великих добротвора, председник, устајући са свога места, моли присутне чланове и госте да се, пре свакога другог рада, опоменемо: Њ. В. Краља Петра, Николе Спасића, Ангелине Благоја Срећковића и Стане Филипа Богојевића, којима нека је слава. Сви присутни, устајући такође са својих места, кличу једнодушно: слава им.

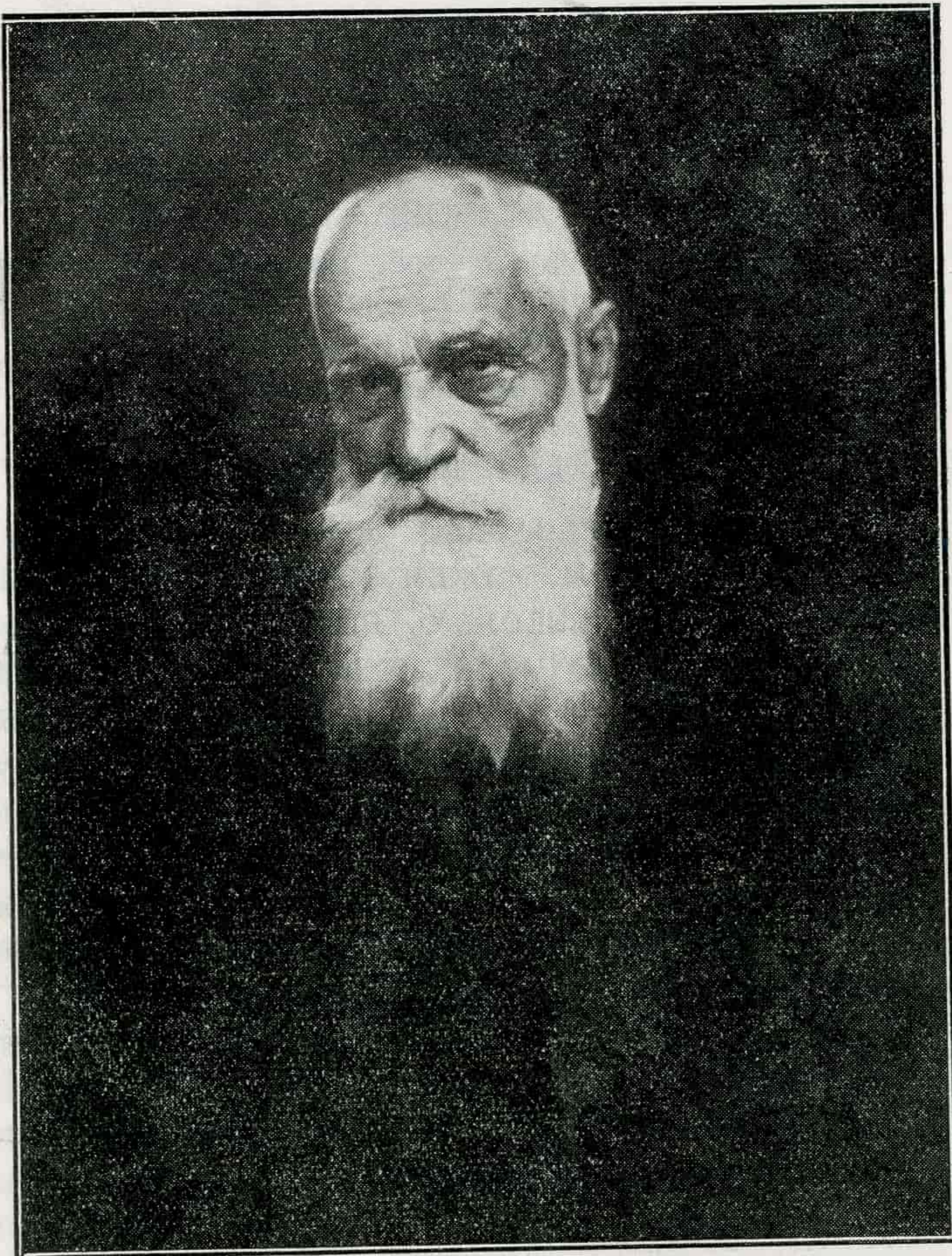
3, Председник саопштава велику жалост Фондову услед смрти пок. Срете Ј. Стојковића потпредседника Фонда и са најпробранијим речима истиче огроман губитак колико за Фондове успехе, толико и за интересе наших ратних инвалида и ратничке сирочади, — дајући реч гл. секретару Фонда Г. Јов. Алексијевићу.

4, Гл. Секретар Фонда, износећи ретке врлине и особине пок. Срете Ј. Стојковића и спајајући их са његовим примерним животом у браку, у друштву и на свима јавним, културним, научним и хуманим задатцима, изјављује најдубљу жалост у име целог Главнога Одбора за овим ненакнадним губитком. (Реч је особено штампана у Годишњици VIII).

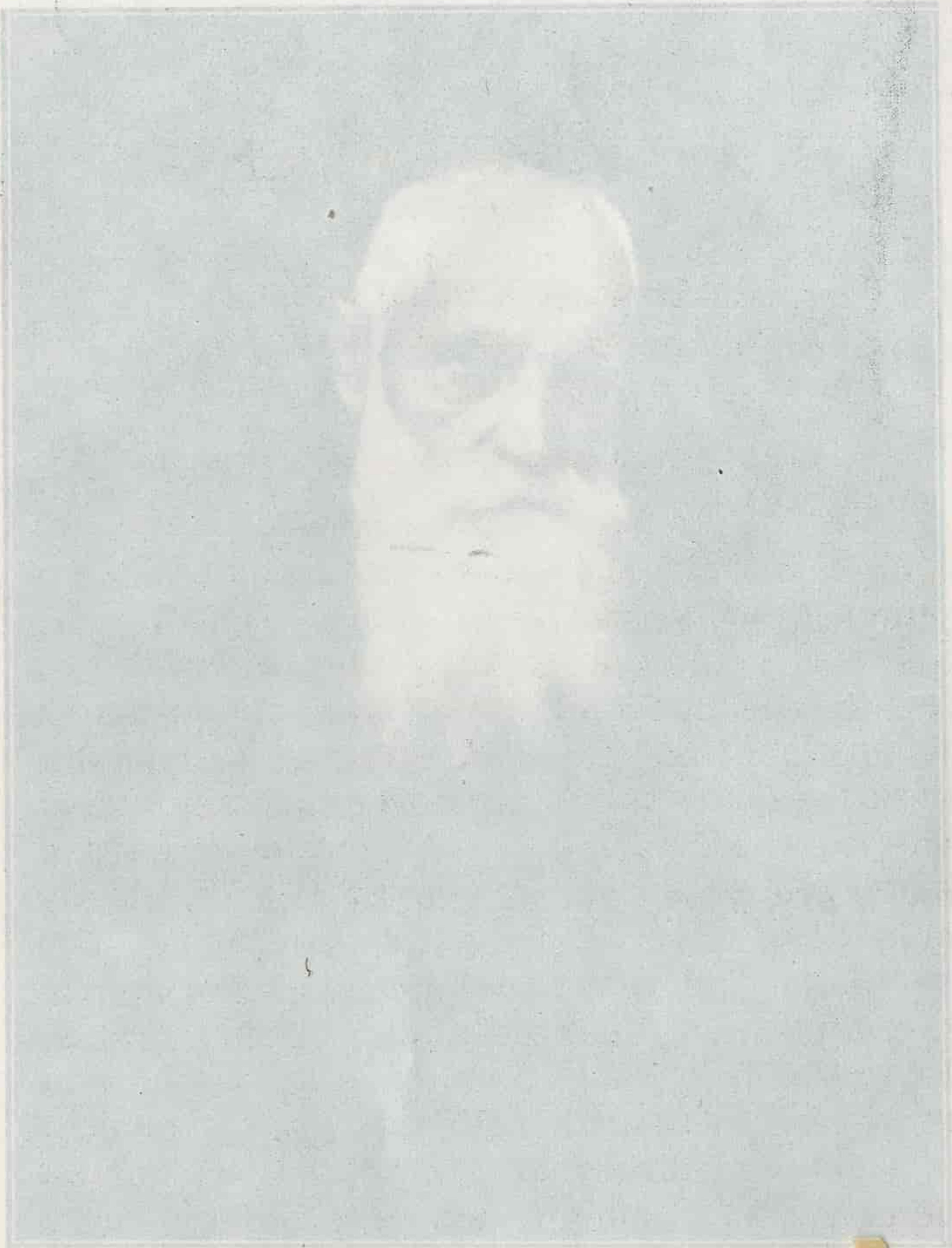
5, Председник Главнога Одбора обраћа се Госпођи пок. Срете са неколико утешних речи уверавајући је да је не само Фонд, већ и он лично, изгубио смрћу пок. Срете једног ретког друга и неуморног сарадника.

6, Затим је председник захвалио свима
присутнима на лепом одзиву и закључио
седницу.

Гл. Секретар	Председник Фонда
Јов. Алексијевић с. р.	Ђорђе Вајферт с. р.

† **МАРКО СТОЈАНОВИЋ**
ОСНИВАЧ ФОНДОВ, ЧЛАН ГЛАВНОГ ОДБОРА

МАРКО СТОЈАНОВИЋ
ОСНОВАЊЕ ПРАВОСЛАВНОГ ЦРКВНОГ
УЧЕНИКА

РЕЧ Г. ФРАЊА ЈЕЖА АДВОКАТА

одржан на годишњем збору Српског Народног Инвалидског Фонда **СВЕТИ БОРБЕ**

на дан 6. маја 1927. год.

(Стенограм)

Ваша Светост, уважене госпође и господо,

Ја сам се врло радо одазвао позиву да пред овим скупом кажем неколико речи о нашим инвалидима. У колико ми је тај позив мио, у толико, верујте, да ми је и тешко говорити о стању наших инвалида у нашој земљи. Било би других, позванијих од мене, који би могли да нам изнесу праву и истиниту слику о стању у коме се налазе наше ратне жртве; али ја ћу само у неколико речи да прикажем њихово стање.

Данас, после 8 година, од светскога рата, ми заправо не знамо њихово бројно стање. Друго, господо, ми заправо не знамо ни шта им треба, нити шта за њих треба нарочито да учинимо. Ми имамо закон који је у својим намерама био добар, али и у оном у чему је био добар, не изводи се, или се изводи полако, тако, да од онога доброга врло мало остаје. У самом закону има празнина, па и оно што је држава узела на себе да даје, даје по неки пут неправедно и непрактично.

Такво је стање и данас, господо. Међутим, ми имамо пуно разлога баш данас, на дан наше Славе, да се озбиљно позабавимо овим проблемом који је од великог значаја за будућу судбину наше нације.

Ви, господо, знате врло добро да се један народ цени према оном како се одужио према онима који су се жртвовали за њега. Ако би позвали народе пред Страшни Суд, ја страхујем да би наша нација и генерација била страховито осуђена. То је једно. Друго, господо, исто тако имамо разлога да стрепимо: шта би било онда кад би наш Узвишени Врховни Заповедник позвао нас, народну снагу, да бранимо нашу Домовину. Ви сви врло добро знате са каквим су одушевљењем наши јунаци пошли у рат 1914. год., а исто тако са каквим су одушевљењем полазили и у Балкански Рат. И сви знате врло добро шта су они све урадили за одбрану Домовине, надајући се и чврсто убеђени да ће све њихове жртве захвална Отаџбина наградити, и да ако не буду у животу остали, да ће Отаџбина поштовати и пристојно обезбедити њихове удовице и њихову сирочад. Данас, господо, са жалошћу морамо да констатујемо да они који су преостали живи, да су преварени у толикој мери да губе наду да ће се ова земља у пристојној и праведној мери уопште њима одужити.

Трећи разлог који потиче да се нарочито о инвалидском проблему данас озбиљно

размислимо јесте у том, што ћемо ми идуће године прославити прву десетогодишњицу нашега ослобођења и уједињења. Тај празник биће у првом реду празник оних погинулих и оних који су остали без ногу и руку и празник наших ратних удовица и наше ратне сирочади. Дакле, заправо, овај ће празник бити њихов празник. Они ће са пуним правом моћи да прославе тај празник жртава које су они дали у својим милим и драгим. Само из тих жртава никла је слобода и само на тим њиховим животима изграђена је ова заједница. Питање је да ли ће сви остали имати права да присуствују тој прослави. Јер ја налазим да онај који се није за 10 година праведно одужио било према оним мртвима, било према овим живима, он се неће смети решити да узме учешћа у прослави тога највећег нашег празника који ћемо имати да прославимо 1. децембра идуће године.

Ви ћете ми допустити да кажем неколико речи, које ће пре свега бити упућене на адресу нашег заслужног Инвалидског Фонда Св. Ђорђе.

Фонд Св. Ђорђе представља најсветију и искључиво једну свету тачку у погледу организовања приватне иницијативе за потпомагање ратних жртава, ничим нагнан, нити икаквом дужношћу или законом, него само осећајем: да смо дужни без разлике на каквом се положају један или други налазио, у каквим приликама један или други

био, да смо сви дужни одуживати се практично онима који су се жртвовали за ову земљу. Ти осећаји скупили су се и удружили су се у члановима Управе Фонда Св. Ђорђе и све више и више је оних који су свесни те своје дужности и који све више приносе и прилажу материалних средстава за ублажавање велике невоље инвалида.

Господо, велике су ствари и велика дела која чини Фонд Св. Ђорђе за нашу ратну сирочад и за наше ратне инвалиде.

Захвална успомена обележена је у срцима свих инвалида и породица погинулих ратника, и та захвалност остаће све дотле докле буде последњег сирочета. Међутим, ја налазим да баш због тога, што Фонд представља једну организацију приватне иницијативе у решавању тога инвалидскога проблема, што је потребно да се спере љага са лица наше нације и да сваки појединац мора са своје стране да предузме бригу за једну ратну жртву, као и само друштво да учини све оно у колико држава не може или није стигла, да би било умесно, да баш Управа Народног Инвалидског Фонда Св. Ђорђе данас, кад нас једна година раздваја од прославе десетогодишњице — покрене једну јаку живу акцију: да се пробуди, да се уздрма смицао у свима редовима нашега друштва, те да на тај начин бар за прославу десетогодишњице нашега Ослобођења и Уједињења, цео наш народ, цела наша земља, у свима својим редовима, учини оно што се до сада није

учинило. Ја налазим да би то био потребан, уместан и племенит гест, што би одговарало и самом позиву нашега Фонда који има за свог духовног заштитника једнога великога јунака, једнога племенитога браниоца и борца за правду и истину, Св. Ђорђа Великомученика.

Ви знате, господо, да је дошао момент да се у целој земљи свима, а нарочито у првом реду онима који су најпозванији, каже права правцата истина о стању у коме се налазе наши Ослободиоци. Треба да се схвати тај последњи моменат да се тим жртвама рата даде њихова правда а не никаква милост. Због тога ја се надам да ће Управа Фонда Св. Ђорђе свесрдно помоћи ове године и организацију Удружења наших ратних инвалида у њиховим праведним захтевима. Ти захтеви своде се на то да се инвалидски закон, онакав какав је, укине и да се донесе један нов праведнији и бољи закон. Друго, док се не донесе тај нови закон, да се бар оно што је добро у садашњем закону предвиђено, да се доследно и логички изводи. Треће, да се омогући да инвалиди и ратничка сирочад и оронуте ратне удовице добију пре свега најпримитивнију и најсолиднију помоћ — а то је лечење. Четврто, да се учини све да на крају крајева ова земља плати инвалидима оно што им дугује на име инвалиднине, а што износи од прилике око 200 милиона динара, — и на крају, господо, да позовете цело наше друштво да се почне спремати за прославу

десетогодишњице нашег Ослобођења и Уједињења, и то на тај начин, што би током ове и идуће године на разним крајевима наше Отаџбине било подигнуто више домова у којима би нашли склоништа наши најбеднији инвалиди — пуни ивалиди. Ми имамо таквих убогих потпуних инвалида, који су потпуно изнемогли, а којима није остало ни толико снаге да се могу кретати, већ су упућени на бригу и старање других лица, ми имамо таквих преко хиљаде, а немамо у земљи ни једнога јединога дома. Треба радити на томе да се у разним местима у нашој Отаџбини подигну такви домови који би те јаднике примили и достојно их доживотно издржавали. За Београд се нешто већ спрема, али то неће бити довољно за инвалиде из целе земље, а помагањем једног дела инвалида које би примио Београд, неће се учинити тиме оно што је потребно за целу земљу. Стога ја мислим, да би ми то учинили, кад би Фонд Св. Ђорђе који је у том погледу најпозванији и најбољу организацију има, кад би учинио један апел на целу земљу, ја верујем да има још душа, да има још поштених, искрених срдаца, да има решености, да се учини оно што је требало већ одавно учинити, — ја верујем да би један такав апел од Управе Фонда Св. Ђорђе заиста значио један покрет на боље. Кад би се Фонд Св. Ђорђе својом енергијом и ауторитетом којим располаже и везама које има код свих који су позвани за те ствари

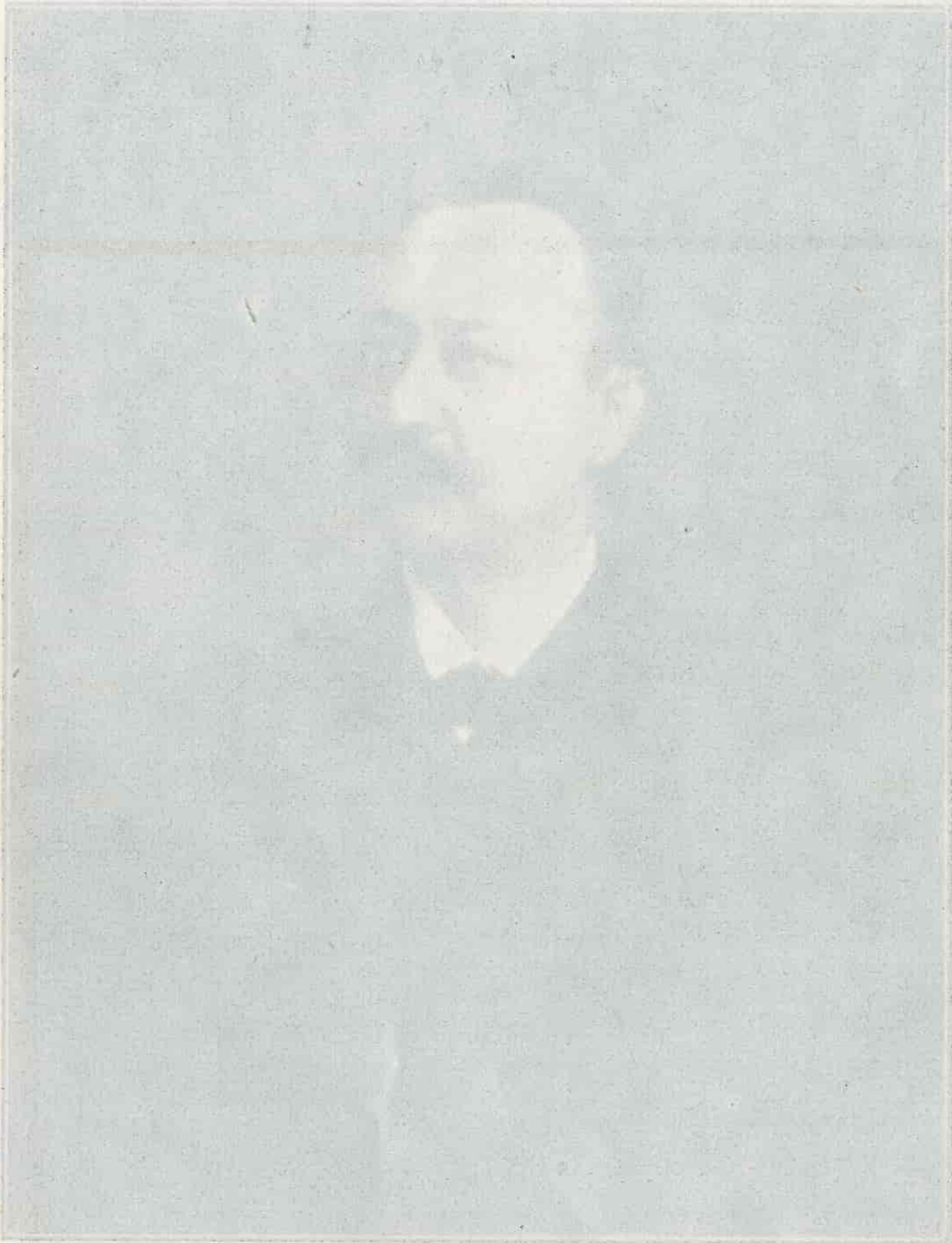
свесрдно заузео, ја верујем, господо, да бисмо ми у јубиларној идућој години могли да кажемо, да смо ипак наш инвалидски проблем у највећем броју њихових права правилно и добро решили.

Ја у томе погледу морам да учиним апел г. Председнику и уваженој Управи Фонда Св. Ђорђе, и да их замолим да у једној од идућих својих седница, ово што сам овде изнео, проуче и посвете своју пажњу.

ФОНДА ТОРЂЕВИЋИ
УПРАВА

† **АНДРА БОРЂЕВИЋ**
ОСНИВАЧ ФОНДОВ, ЧЛАН ГЛАВНОГ ОДБОРА

† ANNA BOBBIN
DECEASED JANUARY 1880

ПОМЕНИК

I

Свима изгинулим јунацима за Отаџбину и уједињење Срба, Хрвата и Словенаца

II

Умрлим добротворима, утемељачима и редовним члановима Фонда

- Њ. В. Краљ Петар I**, велики добротвор
Аксентије Аксентијевић, рентиер
Алекса Крсмановић, рентиер
Александар Борисављевић, држав. саветник
Ана Јеремић, из Уба
Ангелина Благоја Срећковића, велика добротворка
Андра Ђврђевић, држав. савет., оснивач Фонда
Д-р Александар Попс-Драгић, лекар
Антон Бајлони, индустриалац
Бисенија Н. Радојкићева,
Бранислав Милошевић, погинули ратник
Антон Плеш, из Осека

Васа Бајлони, индустриалац,
 Вељко Качаревић, из Јелашнице,
 Бранислав В. Премовић, резер. п. пуковник
 Др. Веселин Атанацковић, нач. Мин. Финан.
 Вилхелм Герке, трг. агент
 Владимир Поповић, председник Дух. Суда
 Војислав С. Рибарац, студент
 Владимир Тасић, члан Народног Позоришта
 Давид Симић, трговац
 Драган Миће Црвчанина, трговац
 Драгољуб Миљковић, погинули ратник
 Душан С. Ђонович, п. поручник
 Ђока Миловановић, академски сликар
 Емилија М. Лешјанина
 Жарко Ј. Савић, трговац
 Др. Ђока Павловић, председ. Касац. Суда
 Живко Леонович, трговац
 Ђорђе Поповић, Даничар
 Живојин Димитријевић, Нач. Мин. Саобраћаја
 Ђока Стојковић, директор Гимназије
 Иван Љ. Ђуковића, трговца
 Игњат Бајлони, индустриалац
 Илија Марић, трговац
 Игњат Даничић, трговац
 Илија Стефановић, пуковник
 Иса Витас, учитељ из Лике
 Јаков Бајлони, индустриалац
 Др. Јаша Ненадовић, краљевски посланик

Јела Бабићева

Др. Јован Ђурић, апотекар

Каменко Јовановић, бивши књижар у Панчеву

Јован Обрадовић, абација

Коста Илић, ратник

Др. Јован Скерлић, професор Универзитета

Коста А. Јовановић, архитекта из Беча

Др. Јован Цвијић, професор Универзитета

Катица Душана Спасића,

Јован Миће Црвчанина, трговца

Коста Д. Ризнић, трговац

Крста Ј. Поповић, мајор

Лаза Везенковић, учитељ из Вршца

Др. Лазар Пачу, министар Финансија

Љуба Ковачевић, државни саветник

Манојло Д. Клидис, трговац

Љуба Р. Крсмановић, рентниер

Марија Ј. Божића

Љуба Станојевић, адвокат из Шапца

Марија Бркић

Љуба Ђирић, директор Трговачке Академије

Марко Мисирлић, погинули ратник

Мила А. Николића

Марко Стојановић, адвокат, оснивач Фонда

Милан Ј. Андоновић, професор Универзитета

Милица П. Бошковића

Милан Милосављевић, благ. Кланич Друштва

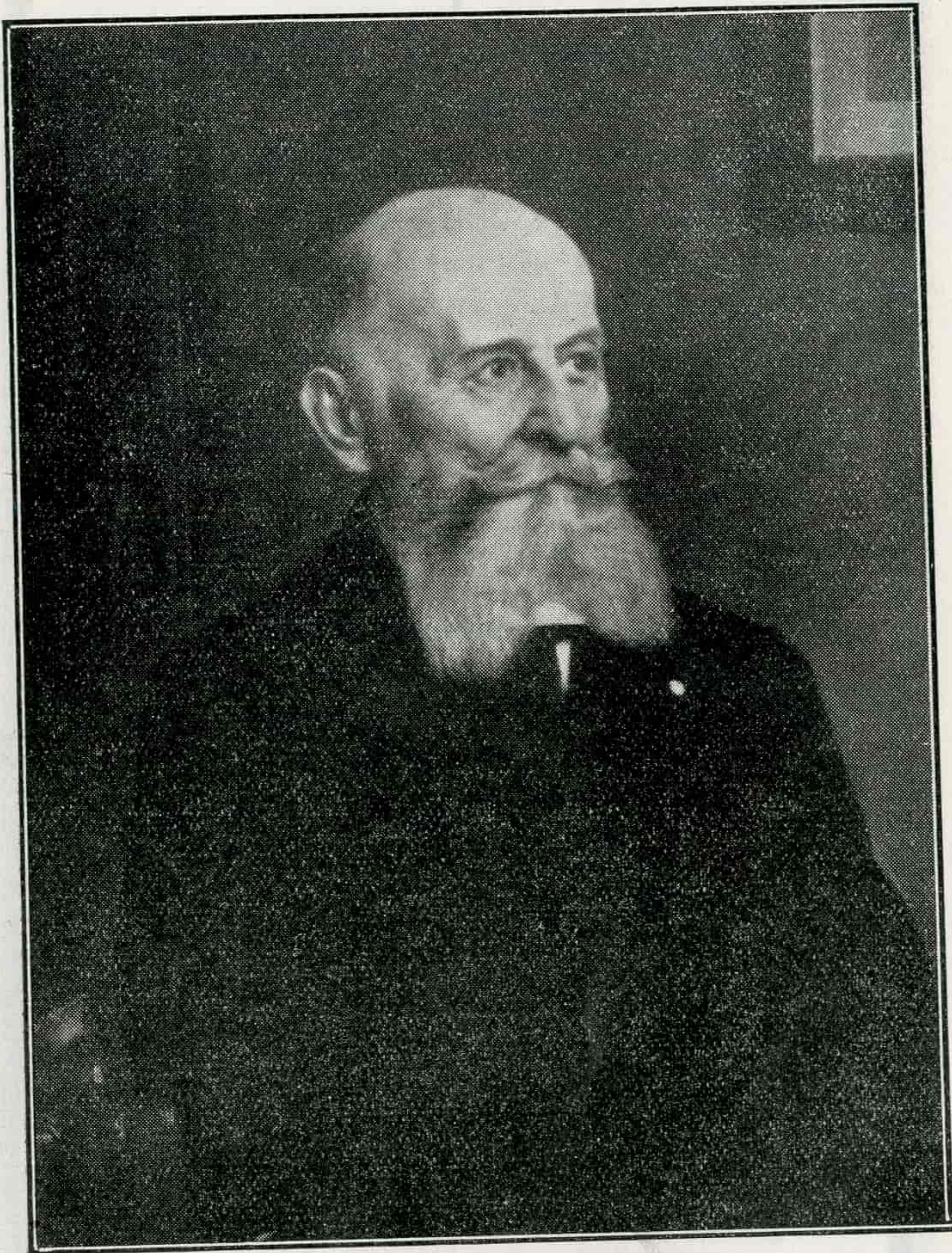
Милица Либрах-Бркић

Савка М. Павловића
Светислав Окановић, дрогериста
Савка И. Стаменковића
Др. Светозар Арнољевић, лекар
Сима Лазаревић, заст. директора Српске Банке
у Загребу
Софија И. Витас, из Лике
Стана Ф. Богојевића, вел. добротворка
Софија Љ. Ђуковића, трговца
Стеван Ђукић, чинов. Осиг. Друштва »Србија«
Стојан Новаковић, председ. Министарства
Стеван Тодоровић, академик
Тихомиљ Ј. Марковић, гувернер Нар. Банке
Стеван Николић, рентиер
Стојан М. Протић, председ. Министарства
Тодор Поповић, (чика **Тоша**) пуковник,
Стојан Д. Рибарац, адвокат
Трајко Стојковић. кафеџија
Хајнрих Фрај, шеф ложонице из Ниша
Цаја М. Ненадовића
Цветко Пантић, из Крупња
Чедомиљ Петровић, професор Реалке
Чедомир Никодијевић, погинули ратник
Александар П. Симоновић, коњички пуковник
Видоје Виторовић, кројач
Вучета Радојчић, рез. п. поручник
Др. Воја Ђорђевић, инспектор држ. железница
Димитрије Ђорђевић, марвени лекар

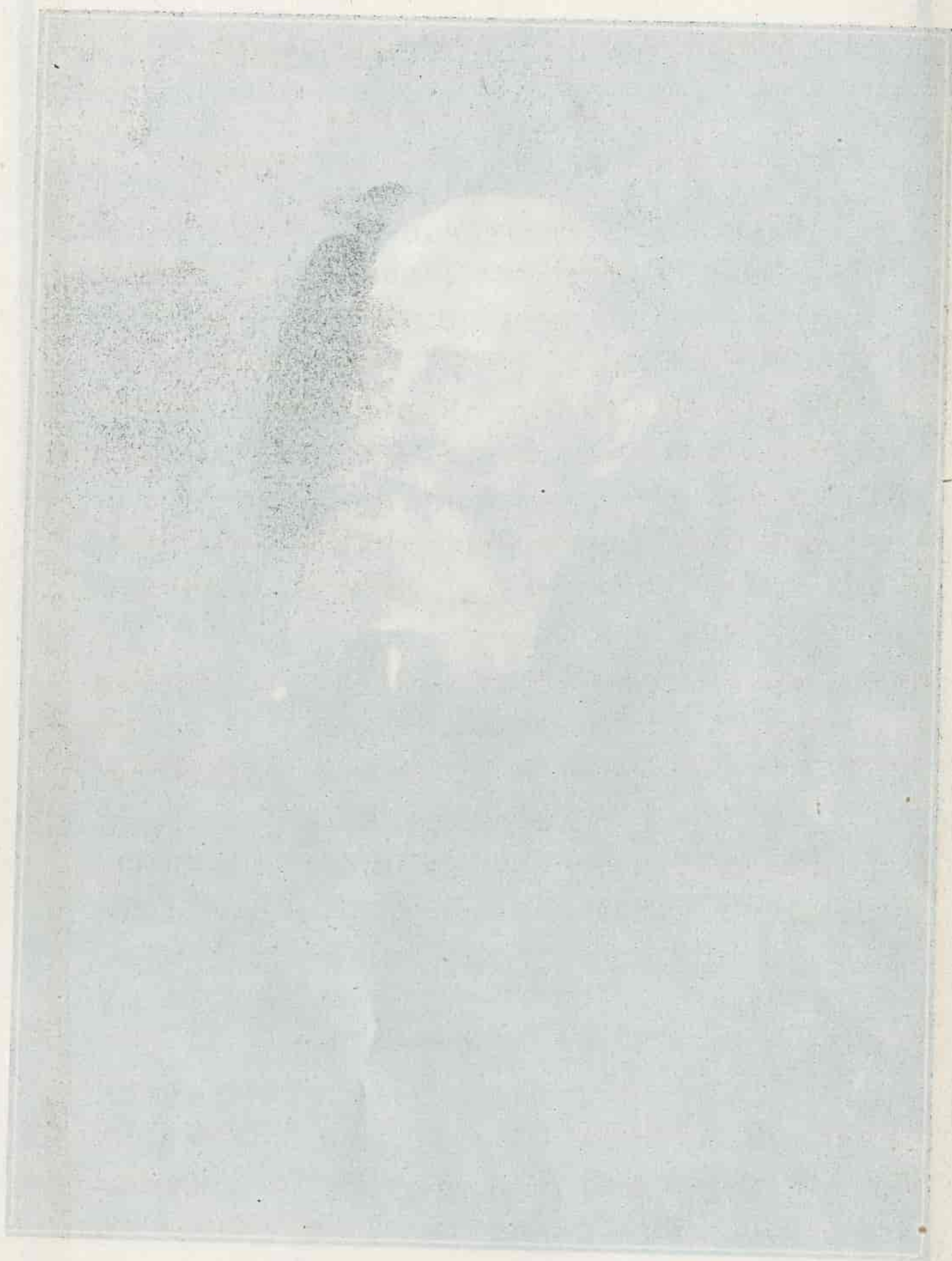
- Милан Павловић**, погинули ратник
Милка Д. Миловановића, судије Касац. Суда
Милоје М. Јовановић, погинули ратник
Милорад Јефтић, погинули ратник
Милош Пауновић, држ. саветник, велики
 добротвор Фонда
Милорад С. Миличић, студент Шум. Академије
Миодраг П. Радовановића, трговца
Михаило Миловановић, трговца
Настас Тадић, трговац
Никола Кики, трговац
Нина Ничотова
Никола П. Пашић, председник Министарства
Обрад Бољарић, чиновник Народне Банке
Никола Радојкић, благајник Минист. Просвете
Олга В. Ђорђевића, из Паланке
Никола Спасић, трговац, велики добро-
 вор Фонда
Павле Бошковић, ђенерал
Паја Јовановић, књижар у Панчеву
Пера К. Радовановић, трговац
Персида Петра Новаковића
Петар Новаковић, погинули ратник
Петкана Шуменковић
Петар Мартић, воскар из Пожаревца
Рада Гавриловић, студент фармације из Ваљева
Радомир Комненовић, погинули ратник
Ружа П. Ђорђевићева, из Чачка

Ђорђе Пеливановић, пешадиски мајор
Кирило Драгићевић, коњички капетан
Михаило Достанић, срески начелник
Милорад А. Милојевић, студент права
Тихомир Ј. Ђокић, студент права
Милан А. Павловић, трговац
Сретен Ј. Стојковић, директор Реалке, осни-
 вач Фонда
Михаило Д. Перовић, трговац
Радомир Матић, полициски писар
Чедомир М. Несторовић, погинули четник
Радован С. Филиповић, државни саветник
Светислав Јакшић, новинар

НАПОМЕНА. Бићемо захвални свакоме на-
 шем члану и пријатељу Фонда ако нам саопште
 имена оних помрлих чланова Фондових који нису
 ушли у овај Поменик, и ако нам пошљу њи-
 хове фотографије.

† СРЕТЕН Ј. СТОЈКОВИЋ
ОСНИВАЧ ФОНДА, ПОТПРЕДСЕДНИК ГЛАВНОГ ОДБОРА

ОСНОВА ФОНА ПОТРЕБЦЕЛНИК ТАБЛОТ ОВНОА
† СРЕТЕН Ј. СТОЈКОВИЋ

† Сретен Ј. Стојковић

П. председник Фонда

(Реч гл. секретара на свечаном састанку)

Открунило се једно драгоцено зрнце бисера са велике ниске нашега Фонда и скотрљало у понор. Крупна фигура Фондовога, неподељено љубљенога и цењенога потпредседника Срете Ј. Стојковића ишчезла је за навек из овога Храма милосрђа и великодушности.

Чланови Главнога Одбора неће никада више чути ни слушати његове поучне беседе и разумне савете. А он би их овде са великом вољом и топлом љубављу приносио на корист и добро ратних инвалида и ратничке сирочади.

Судбина је решила да га једном за свагда лиши даљих искушења у животу, која је уосталом подносио стоички. Његово до крајности скромно и незавидно материално стање притискивало би му душу и задавало велику бригу. И ако је Бог хтео да оно, што су пропустили људи да учине за живота, а наиме: да му се правичније одуже, да то пресече тиме, што ће га лишити бриге, он је то уистину постигао, замењујући му живот — смрћу, том завршном »наградом« људ-

скога труда и рада. Одазвао га је онамо, где бригâ нема и где се не разликују краљеви од војника, ни богати од сиромаша.

Тако је изнурено тело покојнога Срете ишчезло испред наших очију; али је његова велика и племенита душа остала и даље у нашој средини, да служи као пример и подстрек у нашим алтруистичким дужностима.

Инвалидском Фонду Свети Ђорђе пок. Срета није био само потпредседник, већ и његов оснивач. Још пре петнаест година Фонд је, организован енергичном иницијативом његовом и нашега уваженога Господина председника, а у заједници са пок. Марком Стојановићем и Андром Ђорђевићем, заталасао читаве масе душевних људи и корпорација створивши ову хуману установу која пружа драгоцене помоћи нашим ратним инвалидима и ратничкој чељади.

Симптоматична је околност да пок. Срета у свима институцијама, које ствара, остаје и на сталном послу, негде као председник, а негде као потпредседник или управни члан. У њима он ради до последњега даха свога. Видимо га једновремено као неисцрпнога сарадника у Друштву Светога Саве, Српској Књи-

жевној Задрузи, Инвалидском Фонду Свети Ђорђе, Заводу за глувонему и слепу децу и т. д. Свукуд овде пок. Срета заорао беше дубоку бразду на њиви науке, културе, патриотизма и хуманизма. Он доспеваше увек да своју велику умну снагу и богато искуство ставља, без личне користи, у службу свих оних послова који се клоне на добре, лепе и узвишене циљеве.

Чланови Извршнога Одбора, који су многе драгоцене часове проводили на послу са пок. Сретом у овој дворани, осветљеној данас симболичким кандилом за мир његове душе, задржаће га, заједно са Главним Одбором, у трајној успомени својој и помињати га до краја животâ својих. Кроз своје духовне очи они га и сада виде како под тешким и једва подношљивим дахом својим ревносно између првих доспева на наше седнице. Али га данас нема међу нама. Његово достојно место и његов портре заодевени су жалосним драперијама. Стога смо осећали за свечану и обавезну дужност своју да му на првој седници, после њега и без њега, приредимо ову посмртну успомену.

До скрупула тачан у целом свом животу, необично тактичан у опхођењу са

друштвом, неуморно вредан у многовр-
сном свом раду, од природе отмен, еми-
нентно исправан, скроман и вазда љу-
базан, пок. Срета служио је за пример.

Сваки његов потез, свако његово дело
и свака његова ноторно ауторитативна
реч била би предусретана с респектом.

Ниједна његова примедба није бивала
сувишна; напротив, свакада би она била
на свом месту и добродошла. Своја ми-
шљења исказивао би одлучно и без
околишавања. Од њега се могло чути и
на његовом карактерном животу стално
учити: какав треба бити и како треба
радити па да се постане прави човек.

По природи тих и самосавладљив, пок.
Срета беше пример за друге. Он би нам
чешће говорио о самосавлађивању, на-
глашавајући, да у савлађивању самога
себе лежи почетак људске мудрости. —

И његови књижевни радови, од којих
да поменемо само: »Лазарицу«, »Краље-
вића Марка«, »Србијанку«, »На лепом
српском дунаву«, »На Стрампутици« и
»Слободно Зидарство« (три издања), —
пропраћени су у штампи веома похвал-
ном и симпатичном критиком. Пок. Сре-
та је спадао у ред оних ретких наших
интелигената, који је, као начелник Ми-
нистарства Просвете, — одбио понуду

да прими министарски портфељ, без великога размишљања и без икаквих услова.

Наш Главни Одбор може бити поносан да је пок. Срету имао у својој средини не само као неисцрпног радника и сарадника, већ и као човека од угледа. Овај понос за нас је у толико већи, што се при погребу и око ковчега пок. Срете стекла најодабранија престо-ничка елита, а нарочито преостатак ин-телигенције старога Београда.

На погребу су се чуле пробране опроштајне речи, у првом реду од стране цркве, а затим од наших академика, професора Универзитета, директора средњих и стручних школа, књижевника и представника неколиких институција.

Уз остале многобројне венце Управа нашега Фонда положила му је на његов одар такође један венац са небесно-плавим тракама и одговарајућим написима. —

Колико је драгоцен вредност пок. Срете била у опште цењена, један доказ лежи и у чињеници, што је држава примила на себе све трошкове око његова погребља. У првом моменту наш Господин Председник беше одлучио да те трошкове прими на себе; али је пред

одлуком Државе накнадно решио, да толику своту стави Госпођи пок. Срете на расположење, познавајући њено незавидно материално стање, а као помоћ у првим данима њезине невоље.

Пензија пок. Срете после 35 годишње наставничке службе његове једва је, са свима додатцима, износила до 2.200 динара месечно, пошто је и он спадао у ред оних прератних пензионера који су као пасторчад издвојени од пензионера после рата. Често пута позабавио би се питањем: »шта ће болан да се ради, кад престане законска заштита о становима?« А сад после његове смрти не остаје његовој филозовски стрпљивој Госпођи, сем редуковане пензије бар за трећину, ништа више до Сретино лепо име, примеран живот и чисте руке; међутим он је са том Госпођом провео без мало половину века у нежном и идеалном браку.

* * *

Открило се једно драгоцено зрнце бисера са велике ниске нашега Фонда и скотрљало у понор. Крупна фигура Фондовога, неподељено љубљенога и цењенога потпредседника Срете Ј. Стојковића ишчезла је за навек из овога Храма милосрђа и великодушности.

Нека му је слава и Бог да га прости.

Опроштај

једне слепе питомице на погребу

Сретена Ј. Стојковића

Племеници Доброшворе,

Опрости ми што те на твом путу за вечну кућу задржавам за неколико тренутака. Пала ми је тешка дужност, да се с тобом, врли и племенити добротворе, опростим у име својих слепих и глувонемих другова и другарица и да ти кажем последње збогом и последње хвала, које ти ми, пасторци природе, али не и пасторци добрих и честитих људи, из све душе и срца дугујемо. Својим неуморним хуманим радом кроз читаве деценије ти си као потпредседник друштва „Стеван Дечански“ радио на материалном збрињавању и телесном, духовном и моралном васпитавању глувонеме и следе деце. Својом моралном помоћу и својим озбиљним и паметним радом ти си нас, духовни оче наш, изводио на пут добра и користи друштву и народу свом. Твоја велика, племенита и добра душа зрачила је најтоплију љубав, на којој смо ми, који не видимо лепоту сунчевога сјаја и радостан осмејак милих мајки и наших,

по патњи глувонемих другова, грејали своје озебле душе. Ти си нам, родитељу наш, својом топлом и благом речју и својим добротворствима сушио сузе из наших усахлих очију. Ти си нам, заједно са осталим добротворима и племенитим људима, помагао да прогледамо својим духовним очима, те да у овом нашем свету таме и вечитога мрака осетимо зрачак среће, наде и радости. Ти си даље помагао и наше другове, глувонеме ђаке, који бар виде онај радосни осмејак својих мајки, али не чују и не познају мили глас и песму њену. Ти си и њима ублажавао тешке болове, које могу имати само бића у свету гробне тишине. Ох, какву си дивну цркву племенитости, пожртвовања, милости и љубави зидао, добротворе и оче наш!

Знај, да је воштаница, коју ти пале данас за покој твоје велике душе, твоји слепи и глувонеми штићеници, сачињена из најискреније синовље и кћеринске захвалности, запаљена оном светлошћу у њиховим душама, коју су ти својом љубављу и племенитим делом изазвао и зажегао.

Слава ти и хвала, добротворе и оче наш!

РАЧУНСКО

Српског Народног Инвалидског Фонда Св.

АКТИВА

1	ГОТОВИНА : у динарима	564.991 85
2	ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ : Номин. 1 200.000— 7% Инвест. Зајма	702.160 —
3	НЕПОКРЕТНОСТИ : Зграда на углу Кн. Михаилове ул. 37 и Бука Караџића 12	10,000.000 —
		<u>11,267.151 85</u>

Председник
ЂОРЂЕII Благајник
МИХ. Ј. ЈАНКОВИЋ с. р.

СТАЊЕ

Борђе, на дан 31. децембра 1927. године.

ПАСИВА

1	ГЛАВНИЦА НЕПОКРЕТНОСТИ: Задужбина почив. Николе Спасића	10,000.000 —
2	ГЛАВ. ГОТОВИНЕ Члански улог	111 —
3	ГЛАВН. ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ	856.000 —
4	ФОНД ЗА ПОМОЋ:	411.040 85
		<hr/>
		11,267.151 85
		<hr/>

Фонда
ВАЈФЕРТ с р.

Гл. Благајник
ПЕРА ШРЕПЛОВИЋ с р

ПРИЛОЖНИЦИ

СРПСКОМ НАРОДНОМ ИНВАЛИДСКОМ ФОНДУ СВЕТИ БОРЉЕ

Приложено раније укупно Дин. 1,957.769.—

НОВИ ПРИЛОЗИ:

Народна Банка	Дин.	5.000.—
Г. Будимир Раденковић, тр- говац у Београду	„	1.000.—
Легат пок. Николе Кики, бив. трговца у Београду „	„	5.000.—
Браћа Ефрајим, трговци у Београду, за своје роди- теље пок. Симху и Ни- сима по 1.000 дин. и за своју пок. сестру Сали Ефрајим 3.000	„	5.000.—
Г-ђа Кат. М. Марковић, у- читељица у Прокупљу, прикупила је од тамош. грађана, чија се имена не знају	„	5.008.50
Уредништво «Политике» прикупило је преко свога листа од добрих и пле- менитих људи	„	22,058.—
Г. Божа В. Павловић, ин- дустриалац из Крагујев- ца прикупио од там. гра-		

ђана, чија се имена не знају	Дин.	21.280.—
Г. Андра С. Станојевић, тр- говац из Крагујевца, при- купио од там. грађана, чија се имена не знају, „		1.166.—
Г. Страхиња Поповић, су- дија Првостепеног Суда у Г. Милановцу од јед- ног спора		1.000.—
Г-ђа Лепосава Филиповић са децом, на дан трого- дишњице од смрти свога муџа пок. Радована С. Филиповића, бив. држав- ног саветника		1.000.—
Г-ђа Мица Симоновић, на дан годишњице од смрти свога муџа пок. Алек- сандра П. Симоновића бив. коњичког пуковника „		1.000.—
Г. Леополд Феџерман, тр- говац из Крагујевца		500.—
Г. Рихард Фридлих, трго- вац из Крагујевца		500.—
Крагујев. Уједињени Завод „		500.—
Г-ђа Дара супруга г. Добре Петковића адвоката из Београда, на дан годиш- њице свога брата пок. Милорада А. Милојевића бив. студента права		500.—
Њ. Св. Патријарх Дими-		

- трије, други прилог . . . Дин. 500.—
- Г-ђа Јулка Виторовић, на дан полугодишњице свога доброг друга пок. Видоја Виторовића бив. кројача у Београду . . . 500.—
- Г-ђа Ана и г. Милун Несторовић четник, за покој душе своје сину Чедомиру М. Несторовићу погинулом у Балканском рату као добровољни четник . . . 500.—
- Г-ђа Радојка Р. Матић, на дан дванаестогодишњице од смрти свога мужа пок. Радомира Матића бив. полициског писара . . . 500.—
- Г-ђа Радојка Р. Матића, на дан полугодишњице од смрти свога брата пок. Кирила Драгићевића коњичког капетана . . . 500.—
- Г-ђа Савка Достанић, на дан дванаестогодишњице од смрти свога мужа пок. Михаила Достанића бив. среског начелника . . . 500.—
- Г-ђа Марија Ђорђевић, на дан дванаестогодишњице од смрти свога мужа пок. Димитрија Ђорђевића бив. окр. марвеног лекара . . . 500.—

Г-ђа и г. Јездимир Л. Ђокић, директор Београдског Кредитног Завода, на дан трогодишњице од смрти свога сина Тихомира Ј. Ђокића бив. студента права	Дин.	500.—
Ученици Крагујевачке Гимназије	„	100.—
Наставници исте Гимназије	„	100.—
Г. Лука Лазаревић, директор исте Гимназије	„	100.—
Г. Др. Јован Лилић, хирург	„	100.—
Стара крагујевачка Црква	„	100.—
Г-ца Милка Димитријевић, наставница женског рада, приликом четрдеснице умрлог јој вереника Ђорђа Пеливановића пешад. мајора из Крагујевца	„	100.—
Мајстори војно - техничког Завода у Крагујевцу за спомен свога друга Вучете Радојчића надзорника чаурнице и резерв. п.поручника	„	100.—
Г. Карло Терек, фабрикант у Новсм Саду	„	100.—
Г. Милан Ј. Јовановић члан Гл. Контроле у пензији	„	100.—
Г. Живко С. Богдановић, трговац у Београду	„	200.—
Г. Бора Маленић, пуковник у пензији	„	200.—

Г-ђа Мица Павловић, на дан трогодишњице од смрти свога мужа пок. Милана А. Павловића бив. тр- говца у Београду	Дин.	10.000.—
Браћа Станојевић трговци из Крагујевца	„	200.—
Г. Петар Стакић, професор у Крагујевцу	„	16.—
Душановачка Црква (код Неготина)	„	10.—
Црквена Управа у Вражо- грнцу (код Зајечара)	„	25.—
До сада приложено	Дин.	<u>2,043.822.—</u>
